

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Istrijski colni izjemik (Zollauschluss).

Imamo v naši deržavi kraje al odrezike deželá, katere je vikši deržavno gospodarstvo iz colne okolice izključilo tako, de njih prebivavci ne smejo svobodno kupčovati s prebivavci drugih avstrijskih deželá, temuč de morajo od vsih svojih domačih ali pa iz vunajnih deželá vpeljanih pridelkov in izdelkov na colski meji, katera jih od colne okolice loči, colni davk (muto, harmico) plačati in jih colskimu čuvanju podvreči. Colska postava imenuje take kraje ali deželske odrezke „colne izjemke“ in so dvojiga namena. Pervi namen je, de se v nekterih imenitnih za kupčijo posebno vgodnih, na mejah proti vunajnim deržavam ležečih krajih velike zaloge blaga iz vsih krajev svetá napravijo, in tako kupčija, dobički in bogatstvo v domači deržavi množijo; drugi namen pa je, de se v takih krajih ali deželskih odrezkih, v katerih kupčije ni in tudi domačih za kupčijo vgodnih prideljkov le malo, vtrate (potroški) za colske naredbe in colsko čuvanje prihranijo. Kraji perviga namena so v naši deržavi svobodna brodiša (Freihäfen) Terst in Mletak (Benetke) o bregovih jadranskiga morja, in pa svobodno trgovsko mesto Brodi na rusovski meji. Isključik tacih krajev iz colne okolice, to je osvobodnje colskiga davka od vsiga va-nje iz ptujih deželá pripeljaniga trgovskiga blaga, je ne samo prebivavcam, temuč tudi celi deržavi močno koristn; v Terstu postavim vse o trgovini živi, več tavžent brodov z blagam obloženim iz daljnih vunajnih deželá na leto sem priplava, po dvakrat, trikrat véasi blago proda, prej ko ga is brodov razpeljejo, in še v založnicah ga večkrat zaporedama prodajo, prej ko ga čez colsko mejo pošlejo, vsaki kupec nekaj pridobi, tergoveci obogatijo in kupčijo s celim svetam zmiram bolj in bolj razširijo, delavci, vozniki, nosači se veselo gibljejo, nar revniši človek tu, ako le zdrave ude ima in se mu dela ne grusti, ne strada marveč dobro in veselo živi. Koliko koristi pa taki izjemki celi deržavi doneso, smo šelej v kratkim prav očitno vidili. Kadar so sardinski in puntarsko-mletaški vojni brodovi pred Terst prišli in nar prej našim avstrijskim trgovskim brodovam branili po morju jadrati, za naprej pa tudi brodovam ptujih deržav enako zapéro napovedali, je v Terst clo malo ali skoro nič blaga iz ptujih deželá prišlo, zakaj tudi ptuji brodovi, če ravno jim se ni bila pot zaperta, so se zbalí v Terst voziti. Bile so pa v Terstu založnice vse polne blaga in tergovci so zamogli brez prenehanja in brez de bi se bila cena hudo povzdignila, notrajne fabrike s sirovo pavoljo, sirovim sladkoram, kupee in štacunarje s kavo, oljem, suhim grojzdem, dišavami in raznim drugim blagam, kar se ga v notrajnih deželah ne pridelá, previditi. Druziga namena colni izjemki so: soseska Jungholz na Tirolskim, in pa veči del Istrije. Perva je majhini in ozek kos dežele skoro na vsih krajih od parske deržave obdan, in le s svojem nar ožjem koncam se tirolske dežele derži, nima kupčije in colske naredbe okoli nje zvonajne meje bi silo prevelike stroške vzrokovale. Pa de je tudi Istrija iz colne okolice izključena, to pač tistimu v glavo ne gre, kateri vzrok taciga izvzetja v

lastnosti dežele in v kaksnosti njenih vunajnih mej išče.

Istrijski colni izjemik ni kaksin majhin kos dežele. Cela nekdažno benečanska Istrija in večji del stare avstrijske Istrie, namreč Pazenska in Belajska dva kantona in večji del Volovskiga so iz colne okolice izločeni, to je od svobodne kupčije z notrajnimi dežalami isključeni. Obsirnost in obljudenje tiga izjemka znese 58 štirjaških mil (glej četerto stran Slovenje 14. lista) 17 mest, 14 tergov, in 165.600 ljudi. Ni mogoče, de bi tako obsirna dežela, toliko mest, tergov in ljudi ne imeli s čim kupčovati, ako ravno kupčija z vunajnimi dežalami pri njih ne cvete. Istrija je lepa dežela in pridelá dovolj prav dobriga vina, žganiga, jesiha, laškiga olja, ovčjih in kozjih kož, limbarjoviga perja in jagod, šlahniga kostanja, zeleniga vitrijoła, vsiga tiga čez domačo potrebo, tudi žita, zlasti turšice in ovsá se lahko kaj oddá. Govorimo le od zemljskih prideljkov brez ozira na važne prideljke ribjiga lova. Pa čez morje v ptuje dežele Istrijanci clo malo svojih zemljskih prideljkov prodajo in so bolj na kupčijo s krajnsko deželo in skozi njo z drugimi avstrijskimi dežalami vezani. Zemlja je edini izvir blagovitnosti, nje marljivo obdelovanje bogatstvo prinese in ga množi; marljivo obdelovanje zemlje pa le tam cvete, kjer zemljodelci svoje prideljke lahko in hitro brez overkov, brez nadleg in nalog proda ter svoje stroške in pošten dobiček kmalo dobi. Kjer pa colna meja domačo deželo od domačije loči, se prideljki lahko hitro in po pošteni ceni ne prodajo, kupec jih narprej išče v krajih, kjer tacih overkov ni, in kadar se vonder v colni izjemik zateče, gleda ceno prav na nizko pritisniti, de vse svoje stroške pridobi; zemljodelca tiga ne veseli, on si le malo prizadeva, prideljki se po primeri kakor dežela zamore ne pomnoževajo in zato pa tudi obertnija in blagostanje na nizki stopnji ostane. Tako je v Istrii, in to vidimo iz colskih pregledov. Limbarjoviga perja in jagod so v letu 1847 čez colske meje vpeljali le 311 centov, žlahniga kostanja 19 centov, in vonder obeh reči se le samo ob izhodnih istrijskih bregovih med Volovskem in Flaminam več jezero centov lahko pridelá. Volne je bilo vpeljane komaj 200 centov, sirovih vovčjih in kozjih kož 162 centov, pa kaksno množico drobnice Istrija lahko ne redi! Žganiga vina je bilo na Krajnsko prodaniga le 50 centov, nar manj dvakrat toliko so ga brez dvoma po kontrabantskih potih prenesli, ogibaje se velikiga colskiga davka, kateri po 7 f. 30 kr. od centa znese. Nar večji kupčija iz Istrije je z vinam in laškim oljem, zato ker je za te dva prideljka vonder polajšanje colskiga davka pervoljeno, pa to polajšanje več kupeam in prekupovavcam ko zemljodelcam v hvalo pride. Vina so v letu 1847 čez colske meje vpeljali 32 tavžent centov, ali ker 120 funtov na avstrijsko vedro po 40 bókalov štejejo, 27 tavžent veder. Pa večji del tega vina je le iz zgorajne Istrije tako, de dolajna Istrija le malo vina čez colsko mejo proda, in ker na drugi strani tudi v Terstu raji Goriške in Furlanske vina imajo, bi se ne bilo čuditi ako bi se Istrijanci za vinorejo malo prizadevali. Laškiga olja je v letu 1847 na Krajnsko in dalej šlo iz Dalmacije, Kvarnerskih otokov in iz Istrije 5963 centov, pa od tiga števila na Istrijo še četerti del, al 1491

centov ne pride, in vonder je istersko olje tako dobro, kakor uno, in bi se ga znalo čez domačo potrebo še dosti dosti več pridelati. Istrijanci so jeli oljko enmalo zanemariti in se bolj sajinja murb lotiti, de bi dosti svilnih červičev zaredili in svile pridelali. Obe veji kmetijske pridoblivosti znaste, brez de bi se ona zanemarila, napredovati. Istrija ima še dosti neobdelane zemlje, lastniki jo pod imenam „štancje“ za pašo drobnice porabijo in bližni Krajnci svoje ovce po zimi kje gonijo. Take štancje in druge gole zemljiša z oljkami in murbami zasajene, večji marljivost v vinoreji in drugih vejah kmetijstva zamorejo Istrijo na visoko stopnjo blagostanja pripeljati, pa drugači ne, kakor de se čeznatorna pregraja med njo in med drugimi avstrijskimi dežalami podere, kupčiji svobodna pot odpre in tako zemljolastnikom veselje obudi do marljiviga obdelovanja zemlje in do skerbne obertnije. Sej potov za kupčijo iz Istrie zdaj ne manjka. Zraven stare na povelje slovečiga cesarja Jožefa II. narejene in zmirej v dobrim stanu deržane ceste čez Učko, in ceste čez Terst ali pa čez Ricmanje na Koper in od tam v sredo dežele, ste bile v zadnih deset letih še dve drugi lepi cesti iz Krajnskiga v Istrijo speljani, perva čez Volosko, Lovrano, Mošenico, Flamin do Pazna ob izhodnim morskim bregu skozi lepe prijetne kraje, vinograde, limbarjove in oljkine logice, skozi mandeljovo in figovo drevje, skozi kraje, v katerih vse svoje dni preživeti je želel nekdažni tajnik krajnske kmetijske družbe gospod Baltazar Haquet (oryctographia carniolica), druga čez Golac, Vodice v Buzet in od tam v Poreč in v sredo Istrije. Naj se le svobodnost kupčije odpre, bodo še tudi Istrijanci in Krajnci ceste čez Mune in Lanise, čez Klance, Černikal in Lonke s veseljem naredili; pa brez kupčijske svobodnosti bi bilo vse prizadevanje za ceste brez koristi, ceste bi bile le za to, de bi trava po njih rasla ali k večim de bi kontrabantski tovari ložej po njih dirjali.

Izključenje obsirne istrijske dežele od svobodne kupčije z drugimi avstrijskimi dežalami pa ni le samo obertnijo stiskalo, temuč še tudi več druge škode deržave vzrokovalo, namreč tó, de so Istrijanci prebivavcam colne okolije ter celi deržavi neznani in ptujci ostali. Z Istrijanci v colnim izjemku je vikši vladarstvo resde enako ravnalo, kakor z drugim deržavljanami, kar doklade k davkam zadene, oni plačajo, kakor vsi avstrijski stanovavci gruntni davk, druge stanovitne davke, in tudi premenljive davke, namreč živežen davk, davk od tobaka, od soli (tiga le toliko menj, kar colski davk od čez mejo prepeljane soli znese) in druge — pa kar kupčijo s svojimi domačimi prideljkami zadene, katera je izvir in podpora blagovitnosti, jih deržava kot ptujce vunanjih deželá ima. Zato se pa tudi sami sebe deržavi nasproti za ptujce, bolj ko za avstrijske domorodce derže. Nigdar se ni to tako očitno skazalo, kot ravno pretečene štiri mesce. Kadar so Mletačani cesarsko-avstrijskiga orla s svojim zastaranim mertvudnim oroslanam zamenjali, niso prebivavci nekdažne benečanske Istrije prav vedli, na katero stran se obrniti ali na mletaško ali na avstrijsko, in le glasno razodenje nepremeljive zvestobe verliga teržaskiga mesta jih je, ako ravno jih je dokaj odpadoželjnih bilo, ovarovalo prevage na pervo stran, pa še v

začetku Rožnika so dvomili, ali bi davali vojniške novince alj pa ne, in clo neki kantonski gospod komisar je svoje soseseke strahljivo vprašal, ali jih mislijo dati ali? ne vemo. če v strahu, de bi mu odrekli, ali pa sam dvomijoč, ako bi ne bilo morabit vender boljši, de bi se Istrijani Mletačanam v naročje podali. Še clo prebivavei stare avstrijske Istrije so nekoliko poptujčeni, in kakor se zdi z bolj rahlo vezjo Avstriji vdani, kakor so nekđaj bili. Zasluzeni vojni dostojnik gospod Lazarič, sedajni polkovnik, je v letu 1813 v kratkim iz Istrije in narveč iz zgorajne celi bataljon dobroljcev nabral, zdaj pa jih je v treh mesicih komaj eno kompanijo skup stlačil in še tiste le večjidel iz krajev isterske kresije, kateri niso v colnim izjemku, in za prav krajnski kraji od starine.

Zedinjenje cele Istrije (ne govorimo od kvarnerskih otokov, kateri kar colske reči zadene, so dalmatinski colski okolici pridruženi) s colno okolico avstrijske deržave je tedaj potrebna po dveh namenih, prvič, de se povzdigne obdelovanje zemlje in obertnija ter blagostanje prebivavcov, in drugič de se istrijski prebivavci ožje z deržavo sklenjejo, de bodo zanaprej popolni deržavljeni, ne pa kakor doslej na pol avstrijani na pol pa ptujci, katerim je prid deržave malo mar. In kaj bi se nek temu zedinjenju vstavljalo? Ali je morebit nemogoče isterske primorske meje proti vunajnim deželam prečuvati? Kdo bo terdil, de je težej čuvati mejo krog in krog od morja zatočeno, ter na eni strani golo in odperto, od meje, katera čez visoke gore skozi tamne gojzdove, skalovje in žlebove pelje? Krajši je res ta, pa trikrat težji prečuvati od une. Ali bi bile morabit vtrate za prečuvanje primorske meje in za colske naredbe prevelike? V colnim izjemku je že zdaj 266 mož finanske straže in 16 čuvavnih bark ali čolnov, in to skoraj le samo zarad tobaka, zakaj živežen davk je večidel v najem dan, in kadar po leti v Kopri in v Piran sol delajo, se finanska straža še posebej pomnoži. Tistih 266 mož bi bilo skoraj zadosti celo istrijsko mejo o primorji prečuvati, pa jih je še na sedajni colni meji 164 mož, katerih polovica bi bila komaj potrebna v pomnoženje unih 266 mož, stroški za drugo polovico bi pa za nove o primorji potrebne colske naredbe skoraj de popolnoma izdali. Dosti je bilo res že pisaniga čez prašanje, ali bi se sedajna istrijska colna meja overgla in pa k primorji na pravo deržavno mejo prestavila ali ne? pa kakor je bilo doslej več pisaniga, kot opravljeniga, je tudi to prašanje vselej pod koš prišlo. Pravijo, de so se ravno tisti gospodje, kateri so narveč s tem pisanjem opraviti imeli, zoperstavljali, de bi kavo, sladkor in pavolnate capice brez colskega davka imeli; pa ni mogoče, de bi enostranski glas tih sebičnikov vesolnje želje vsih istrijskih posestnikov ali njih prevagljive večine tudi zanaprej vžugal!

Drugo sredstvo obdelovanje zemlje in obertnija v Istriji povzdigniti ter blagostanje prebivavcov na visoko stopnjo spraviti bi bilo vstavlanje avstrijske vojne brodnije v kakšnim istrijskim brodišu. De se naša vojna brodnija Mletačanam več zaupati ne sme, o tem pač pameten deržavljan več dvomil ne bo, pa kje de bi imel brodstaj biti, ali v Terstu, ali v Poli, to še razsojeno ni. Jaz sim od zasluzeniga in zvedeniga vikšiga vojnobrodniškiga dostojnika čul, de Terst bi bil za vojni brodstaj nepriležen kraj in de bi kupčija zarad vojniga brodstaja nadlegovana bila. Vojni brodovi potrebujejo obširniga, mirniga in popolno varniga brodiša, kakorsniga Terst nima, v Terstu za prav reči, ni brodiša, je le zatočje (Rhede), o veliki burji ali o velikim hudim jugu ni varno. Za vojnobrodniško tesarijo bi se moral še li vgodni prostor dobiti in pa ne drugač kakor de se kakšna druga obėnokoristna in potrebna naprava (pravijo de Novi Lazaret) prežene. Brodovi in tesarija bi bili

per vsem tem o vojski v nevarnosti, zakaj zatočje je široko, de sovražnik po sili vonder noter zajide, in je od višav obdano, iz katerih sovražni topovi brodove in tesarijo in vso vojnobrodniško zalogo pokončati zamorejo. Albini z Mletačanami vred, akoravno so širokoustno grozili našim vojniškim brodovam, ki so se pod topove teržaških terdnjav zatekli, ni zamogel res de nič storiti in je moral z dolgim nosam odlaziti. Pa vender so že te slabe in nezmožne skušnje Terstu dokaj strahu in kupčiji dokaj škode donesle. Kaj bi pa bilo, ako pride neki dan po morji bolj mogočoi sovražnik? ali se bo tudi on besedi zgovorniga Frankobrodskiga zbora vstrašil, ali pa bodo prihodni nemški vojni brodovi zadosti mogočeni in zadosti rano na pomoč prišli, in od kod? Terst hoče le mirno kupčijo in oddaljenje vsiga, kar bi ji vsigdar na poti bilo, ne želi in ne praša posebnih naredb v povzdigo rokodeljstva in obertnija, kupčija tergovcu in obertniku dovolj dobička in blagostanja, prostimu delavcu pa vselej dovolj obilniga zasluzka deli. Istrija pa je v boga dežela in se ji mora pripomagati s posebnimi naredbami. Pola ima lepo prostorno, mirno in varno brodiše, varovano od vmetno narejenih terdnjav, clo nič od višav gospodarjeno, in dovolj prostora za tesarijo in vse mornarske zaloge. Primorski prebivavci Istrije, Kvarnerskih otokov Horvaškiga primorja in Dalmacije so vsi serėni in zvedeni mornarji, brodnistvu iskreno vdani, in zamorejo brez Mletačanov vso avstrijsko vojno brodnijo z mornarjami vsaciga redu previditi, samo de se zanaprej ne bodo, kakor doslej mladenči, kateri so z veslam v rokah na svet prišli in od mladiga po jadranskim, egejskim in černim morji jadrili, pod puško pešcov prisilili. Istrija ima o Motavunskim logu ravne, po deželi pa in na Kerškim otoku krive, lesovine za brodove, tudi so horvaški in krajnski gojzdovi blizo. Prodaj in vožnja lesovine bosta veliko zasluzka in dobička v Istrijo prinesla, tudi se bodo mnogoverstne za brodnijo potrebne reči pridelale, narejale ali o svobodni kupčiji iz notrajnih deželá pripeljavale, tako se bo obdelovanje zemlje, rokodelstvo in obertnija na visoko stopnjo vzdignilo. Kmalo bo Pola, nekđaj krasno močno obljudeno mesto, zdaj majhino nezdravo mestice, zopet cvetela, kmalo se bo Istrija v blagovitno deželo spremenila. De bi pač te želje za lepo Istrijo ne ostale: Vox clamantis in deserto!

Janez Cerrer.

Austrijsko Cesarstvo.

Dunaj.

(K.) 5. Kimovca. Čedalje bolj se spoznava, de se enakopravnost vsih narodov drugači popolnoma v življeje vpeljati ne more, kakor z združenjem, zjedinjenjem vsake narodnosti v eno politiško telo.

Zakaj dokler je narod razkropljen, in pod več vladami stoji, katerih vsaka drugači ž njim ravna, ni mogoče, de bi pravo moč zadobil, de bi do telesne blagovitosti in do dušniga izobraženja prišel. To združenje pak mora imeti središe (centrum), iz kteriga se blažni žarki čez in čez razhajajo. Nihče ne dvomi, de je za Slovence nar primerniši središe Ljubljana, iz Ljubljane ima izhajati omika slovenskiga rodu. Zato so vsi Slovenci ne le za dobro, ampak za neobhodno potrebno spoznali, de se v Ljubljani vseučiliše ustanovi. To željo je torej večeraj naš mnogospoštovani g. Dr. Kaučič ko poslanec Ljubljanskiga mesta spremenjen od več slovenskih poslancov gosp. deržavnimu podtajniku v. Feuchtersleben razodel, kateri je to željo za primerno in popolnoma pravično spoznal, rekoč de kaj takiga že enapravnost vsih narodov tirja. Upamo tedej, ker se bodo vsi slovenski poslanci za to reč potegnili, de bode Ljubljana koj vseučiliše imela. Res de zavoljo malih priprav še to vseučiliše berž čisto slovensko ali slavjansko ne bode; vendar le serėno naprej, vsaki ko-

mur je Bog moč dal, naj se čversto dela poprime, in ne bo več treba Slovincu po ptujih šolah učenosti iskati, lastni jezik zanemariti, in ptujšini plode svojiga uma darovati in izročevati, ptujšino kinčati, lastno mater pa žalostno zametati.

Med drugimi popotniki iz slovenskih krajev smo mi Dunajski Slovinci pozdravili dva za slovensino visoko zaslužena moža gg. Vertovca in Murkota. Pošljemo za njima preserėno željo, de naj tudi za naprej lepo obdelujeta dušno polje slovenskiga pismenstva in naj nas zopet osrečita z novimi deli svoje učenosti.

Na Dunaj je zdaj popolni mir, desiravno je tisti „Sicherheitsausschuss“ razpušen, od kteriga so Judje kvasili, de je za obderžanje miru in reda kar neogiblivo potreben. Protest skrajne levice zoper ministerstvo, ker je oznailo, de sklepi deržavniga zbora potrebujejo poterjenja Nj. veličanstva Cesarja, ima 31 podpisov, med kterimi je, kakor so mi rekli, tudi podpis krajnskiga poslanca Dolšajna. Naj ti gospodje saj očitno povejo, de hočejo republiko, zakaj ako bi se ustavne monarhie deržali, bi tajiti ne mogli, de je sklep deržavniga zbora le polovičen, in de postavne veljavnosti nema; zakaj zbor in Cesar sta skupej postavedajavec. Danas se pripoveduje, in kaže se, de bi vtegnilo res biti, de se bode ministerstvo v kratkim spremenilo. Bach de prevzame notrajne opravde, Doblhoff šolstvo, na mesti švarcerja de vstopi Bruck iz Tersta, minister pravice de bode—Štrobah. In tako bi imeli perviga ministra, ki bi v resnici iskreni Slavjan bil in smeli bi potrebnih poprav v sodništvu zastran jezika itd. pričakovati.

V seji dne 2. t. m. se je deržavni zbor posvetoval čez mnoge popravne predloge k Kudlichovim predlogu, ki so bili pa večidel že za rešene (erledigt) spoznani.

V ti seji je prašal Miesnicki, ako je minister šolstva poskerbel, de se bode že v prihodnim letu stan učiteljev kaj poboljšal. Doblhoff je odgovoril, de je v 6 tednih več storjeno, kakor je pred dvorna komisija v desetih letih storila; vender je ravno ta reč silno težka, ker še nemamo novih občinskih osnov ali uredb, ker še sklenjeno ni, kdo de bode deželne učitelje plačeval, de pa vender provizornih naredb storiti ni mudil.

Potlej je g. Ambrož opomnil ministra notrajnih zadev, de je na krajnskim, desiravno popolni mir vlada, še zmiraj nagla (stoječa) sodba nabita in še preklicana ni, kar bi se po postavi storiti moglo. Doblhoff obljudi primerne ukaze dati. —

* V 17. listu Slovenje na strani 66. smo bili postavili kratki zapopadek besedi, ki jih je g. Dr. Kaučič v seji deržavniga zbora dne 24. pret. m. zastran kmetijskih reči govoril, po tem, kar se je v „Allg. oesterr. Zeitung“ bralo. Tode vladne naglopisne razlage, ki smo jih pozneje dobili, pokažejo, de omenjen novinar besedi g. Dr. Kaučiča ni zvesto občinstvu izročil; za to radovoljno v sledečim popravimo, kar se 17. listu pogreša. Gospod Dr. Kaučič je že dne 9. Velk. S. svoje misli v ti reči zboru razodel, in se jih je tudi v svojim govoru dne 24. stanovitno deržal. Rekel je namreč, de se pravica obeh, to je lastninska pravica kmeta, in pa pravica grajšakov, nektere odrajtivila tirjati, enako opira na zgodovino, de jo tedej historijska pravica, ki enako obadva zagovarja, in de kdor historijsko pravico ruši, vojsko vseh zoper vse, to je natorni, brezderžavni stan človeka zopet vpeljati hoče. Dalej je omenil, de je težko povedati, na kateri strani de jih je več ljudi, to je ali tistih, ki bi se davkov osvobodili, ali pa tistih, ki bi po takim sklepu ob svoje prišli; ker niso le grajšaki interesirani v ti reči, ampak še bolj upavci (Gläubiger), ki so na grašine zapisani, zlasti pak mnogoverstne hranilnice, v ktere brezštevilna množica siromakov male svoje peneze poklada. Povračilo za resnične pravice mora biti. Kdo bode pa povernil to zgubo?

Gospod Kaučić misli tu, de za tiste davke, ki čisto iz privatne pravice, iz vgovora med zemljakom in grajšakom izvirajo, bi mogel kmet odškodovanje prevzeti; za vse druge pak, ki iz državne pravice izvirajo in ki so se kmetam po krivici nakladali, de bi mogla država škodo zgube povrniti. Odkod bode pa država pomočke vzela za to odškodovanje? Za to de naj posebna komisija skerbi, le mimogredeč on omeni, de bi se nekaj iz samostanskega in cerkvenega premoženja, ki je iz ljudstva prišlo in se tudi spodobno v prid ljudstva obrniti sme, nekaj pa iz občne državne denarnice vzeti moglo. Toliko se razume iz vladne (oficijalne) razlage, in tu še samo omenimo, de smo v poslednjih besedah g. Dr. Kaučića: „die Provinzen müssen fallen“ težko pogrešali besedice „die bisher bestehenden“, zakaj če smo Slovenci z veseljem te bosedne sprejeli, in če zlasti „Kmetijske in rokodeljske Novice“ gosp. Dohtarja slavo sporočili, se je gotovo le za to zgodilo, ker smo vsi na svoje iskrene želje, na združenje vsih Slovencev v eni deželi (Provinz) pomislili. Ako je pa g. Dr. Kaučić Centralist, bo težko željam Slovencev zadovoljil. —

Slovenske dežele.

Toplice dne 31. Velk. S. Pretečeno nedeljo smo imeli tu nekako narodno obhajanje; prišla je bila namreč sem mestna straža iz Noviga mesta. Ob 8 zjutrej je primarsiralo okoli 80 mož z muziko in z banderam; za njimi se je pripeljalo več voz z slavjanskimi banderi. Hitro so napravili pod lipo pred cerkvijo šotor na štirih oglih z slavjanskimi banderi okinčan, ter so postavili oltar, na katerem g. Korar Jelovšek sveto mašo bral; banda mestne straže je cerkvene pesmi in potlej pa narodno pesem igrala. Po veselim kosilu na trati pod košatimi akacijami, med katerim so se vsaktere zdravice napivale in s stokratnim „živio“ sprejemale, so jeli plesati do 6 ure zvečer, ob kateri so se zopet proti domu vrnili, z gromječim „živio“ od vsih strani pozdravljeni, in z „živio“ zopet odzdravljajoč. Iz vsega se je vidilo, de je tudi v Novim mestu duh slovenske narodnosti se jako obudil; samo bi bilo želeli, de bi se narodna straža, ki se pri ti veselici kar nič vdeležila ni, in pa mestna straža, kakor drugod, tudi v Novem mestu lepo zjediniše. Kakor se za gotovo pripoveda, bode časopis „Sloveniens Blatt“, ki tako stanovitno in možko slavjanstvo brani, po novim letu v slovenskim časopisu izhajati jel, bomo tedaj Slovenci imeli 6 slovenskih časopisov. K.

Hervaska in slavonska dežela.

Zagreb dne 2. t. m. Smiraj le bližji prihaja čas, ki ima odločiti osodo dveh narodov. De smo k temu boju prisiljeni po prevzetih in krivicah Madžarskiga ministerija, ki niso le nam, temuč celimu cesarstvu nevarne, ve celi svet; zato pa tudi celi svet z nam potegne, in za to je tudi naš narod pripravljen vse kar ima in lastno življenje darovati; kar se iz tega vidi, de prihodni teden čez 27,000 dobrovoljcev iz granice v Zagreb pride, če prav jih je toliko na Laškim in toliko že na ogerski meji. Pri tem sočutji, pri tem nadušenji, in pri ti telesni moči (cela armada ima brez Serbov 80,000 mož pešcov in konjikov, in tudi dosti štukov) pri ti sveti in pravični stvari, za ktero se bojujemo, in z tako ljubljanim vodjam, kakor je ban Jelačić, smemo upati, de nam Bog zmago nakloni, de lastno samostalnost in celost Austrie obvarjemo. (Agr. Z.)

V „Slavenskim Jugu“ rasjasne g. Ivan Kukuljevič namen in konec prihodniga boja z Madžari z sledečimi besedami:

1) Mi se bomo vojskovali za sadašno cesarsko rodovino, ako prime prevago elementa slavjanskiga v cesarstvu.

2) Mi se bomo vojskovali za celost monarhie, ako se v nji spozna enakost in svoboda vsih narodov avstrijskih, ako se izpolnijo

popolnoma vse želje avstrijskih Slavjanov, in ako avstrijska vlada jenja misliti na stoplenje slavjansko - avstrijskih dežel z nemškim Bundam.

3) Mi se bomo vojskovali za izpolnenje narodnih v državnim zboru izrečenih želja.

4) Mi se bomo vojskovali za vničenje gospodstva madžarskiga t. j. ne le sedajniga ministerija, ampak za vničenje ogerske aristokracije.

V Zagrebu 2. Kimovca. Danas je naš svitli Ban odšel v doljne kraje naše domovine. Za kateri dan pride okoli 30,000 graničarov v Zagreb. Nadamo se, de bodo domorodci mestnjani lepo sprejeli bratje naše, ki gredo za-nje kri prelivati. — Turopoljska garda, ki je bila nedavno nar lepši steber Košutoviga vladanja, bode v kratkim šla na Dravo proti svojim milim, dragim bratom, Madžaram. Tako se časi menijo! (Slav. J.)

Reka se je zopet vrnila pod bansko oblast! Narpopred so bili nekteri domorodci pozvali svetvavstvo reško, de bi od madžarskiga ministerstva odstopilo in bansko oblast priznalo. Ker se pa to zgodilo ni, je narod v okolica, kateri so se bili že naveličali madžaromanie nekoliko Rečanov, z nekoliko graničari in z g. Jožefam Bunjevcom zagrebškim podžupanam prišel v Reko dne 31. pret. m. in jo vzame. Gubernator Erdödy, kapetan Privitzer in drugi madžaroni so jo koj pobrisali, in mesto je brez odpora bansko oblast priznalo. V razglasu je g. Bunjevac stanovavce potolažil in vmiril. Rečani vidijo, de se nemajo ničesar bati pod bansko vlado. Svetli ban je izročil vojniško velitelstvo vrednimu generalu Victoru, in za civilno uredenje je poslal v Reko gosp. dvorniga svetvavca Hermana Bužana ko banskiga pooblastenca. Zraven je pa na svitlo dal na Rečane razglas dne 1. Kimovca, v katerim jim vso mogočo varnost in brambo obeča. (Nov. herv. d. sl.)

Reka 4. Kimovca. Dvorni svetovavec Bužan, banski pooblastenec, ima jutri priti. Madžarski ministerium mu je oznanil, de so namenili pol mosta čez Dravo podreti, de se prestopiti ne bo moglo. Bužan je odgovoril, de naj ministerium stri, kar se mu zljubi.

Od Karlovca do Varazdina so vsi vozovi najeti za vožnjo hervaskih dobrovoljcev in serčanov, in kakor se govori, se bodo v nedeljo od vsih strani zgrabili. Cela moč banova s Serbi vred bo znesla 160,000 mož, kakor se ceni. (J. d. Lloyd.)

Česka dežela.

V Pragi 1. Kimovca. Nitke tega globoko razširjeniga punta (spiknuti po česko) so došle, nihče ne ve, kam se je zakletba pobrala. Lev Thun je zginil, knez Windischgratz stoji v sram pripravljen kakor učenik pred učenicom in komisija mora preiskovati, kjer nič ni. Zraven tega pa še stoji na čeli te komisije mož, kateri je sam hudodelstva obdolžen in sam v sodnim preiskovanji. Drugi sodniki pak so še iz starih časov, vajeni na staro sodbo, ki je vselej dolgo terpeti mogla.

Očitna sodba nam je obljubljená bila, in vendar do zdaj še nismo nič očitniga vidili, in tudi ne slišali. Gospod Pstroš še ni hotel le spisov (akt) na svitlo dati, kateri na odterganje Galicije od Austrie kažejo, ker se to po starih postavah mende, dokler ni pravda sklenjena, storiti ne sme. —

Minister Doblhoff je odgovoril odbranu, ki mu je izročil protest zoper zrušenje „Svornosti“, de tega ni storil, de bi društvo „Svornost“ kaznoval, ampak za to, ker pri narodovi straži ima edinost biti.

Moravia in Silesia.

Iz Berna 21. pret. m. Zbor Moravski se posvetva že od 12. Vel. t. zastran moravske deželne ustave (uredbe). V predlogu storjenim je glavna podstava: de ima nehati vsaktera zveza z Čehi, in de jenja biti Morava dežela česke krone, v prihodno

samo z Austrio združena. Ta predlog, od večidel nemške komisije podpisan, je bil prijet, desiravno se protivi historii, pravici, jezeroletni navadi, čutleju praviga Moravana, narodnosti in politiki! Vendar ne bojmo se, kar je Bog združil, tega slabi ljudje razdružili ne bodo.

Kmalo se bode zbor posvetoval čez premostenje vseučiliša iz Golomovca v Berno. To je silno važna reč za Moravsko deželo in njeni dušni razcvet. (Slav. jug)

Odpor proti prederzni in izdajavni meni starodavne narodne barve moravske. Na prvim listu knjige natisnene v Golomovci leta 1593 pod naslovom: „Zerkalo slavniga mejniga grofijstva Moravskiga po Jerneju Paprockimu iz Glogol“, je kronani orel, in nad njim naslednji napis: „Na Gerb (Wappen) orla, kateri gre slavnimu grofijstvu Moravskimu. Ima biti orel bel na rudeči skaknici na sčitu modrim (plavim), v spomin tega, de so predniki teh dežel prišli iz hervaske zemlje, ter svoj očetovski gerb z zadobljenim orlam v eno zložili.“

To znamenje je kinčalo prednike naše od nepametvanih časov do današniga dne, to spričujejo vsi očitni kraji v naši domovini, to veliki gerb cesarstva avstrijskiga in to tudi vsi „sklepi štirih gospodov stanov tega mejniga grofijstva Moravskiga“, in slišete, rojaki dragi! v letošnjim zboru je odločila komisija namestnikov naroda moravskiga, namreč 21 Nemcev in 9 Moravanov na 1,300,000 prebivavcov slavjanskih in 500,000 prebivavcov nemških, splošne odločbe, v katerih §. 5. tako govori: „Dežela moravska obderži svoj dozdajni gerb: v modrim polji z zlatam in z rudečo barvo pisan, kronan orel — za gerb deželni.“

Dragi rojaki, ali je to dozdajni orel, kteriga so naši slavni predniki imeli? Nigdar, to je laž; družiga nam podtakniti hočejo. Tega storiti nima nihče pravice! Narodne barve niso mode Pariške, de bi se po volji menjovale; nemamo vzroka na orlu našim ničesar zmeniti. — Kdor je pravi Moravan, naj se pridruži k temu odporu. Hočemo svitlobo in zdravi zrak v domovini naši! Nekoliko Moravanov (N. N.)

Bog vé, zakaj tem starokopitnim ljudem povsod rumeno tolikajnu dopade!

Ptuje dežele.

Nemci.

Narodni zbor v Frankobrodu se lepo še pomenkva o nemških „Grundrechtih“ stavek za stavkam, kateri vsi začno z besedo: Vsaki Nemec, de bi se mi Slavjani nikoli ne zmislili, de so njih pravice tudi naše. —

V 64. seji nemškiga zbora dne 22. Velk. t. se je pritožil Eisenmann pred Frankobrodskimi ministri zoper naše ministerstvo, de nemškimi vojakom nemških barv nositi ne pusti in sicer samo iz tega uzroka, ker imajo v Austrii vsi narodi enake pravice. Tako dalječ tedej, je priložil Eisenmann, smo prišli, tako sramoto (Schmach) za Nemce smo doživeli, de nemška vojašna lastnih barv nositi ne sme, ker ji to Slavjani prepovedo. Iz tega se vidi, de se še Nomcov pamet prijela ni, zato zamoremo Frankobrodčanam se marsiktero takšno sramoto prerokovati. Pozneje je ravno ta Eisenmann predložil, centralna nemška oblast naj Madžaram z besedo in djanjem pomaga, in naj na to gleda, de se Galicija in Dalmacija od nemško - avstrijskih deželá loči.

Austrijski poslanci (akoravno niso bili od naroda poslani) so se že naveličali cerkve s. Pavla ter so je li močno slovo jemati, tako, de pravijo časopisi, de jih je že malo tam. Sero sapiunt Phryges!

Angleški časopis „Chronicle“ pravi v svoji presoji dansko-nemškiga prepira, de je nemški narod še novine v politiki in nedorašen; de mu morajo polnoletni narodi kakor Angležki in Francozki varhi biti in tisti „furor teutonicus“ pregnati. Ravno tako zasmehuje nešporočni Frankobrodski zbor, ki pokoršino od vsih Nemcov pričakuje in pa še judovskih mladičev na galerii (zakaj iz cveta judovskih ulic obstoji večidel tisto kričijoče občinstvo) krzati ne more.

Drugi angleški časopis „Examiner“ opomni, de ne vejo Nemci zakaj se bahati zastran zmage na Laškim, ker avstrijska armada, ktera jo je zadobila, malo Nemcov v sebi ima.

Nepolitiški del.

Mincika Gorenska.

Štirji me ljubijo
 Junaki čversti,
 Štirji me snubijo,
 Štirji po versti.
 Nemec visociga
 Pervi rodú je,
 Oka globociga,
 Grof se imenuje.
 Iz Talijanskiga
 Drugi doma je,
 Napolitanskiga
 Zlahnič sveta je.
 Tretji dežele je
 Ogerske krone,
 Štet med vesele je
 Duarne barone.
 Zadnji 'z Gorenskiga
 Moje vasi je,
 Roda Slovenskiga,
 Kmečke kervi je.
 Strica prašala sim,
 Kaj je početi,
 Se posvetvala sim,
 Kteriga vzeti.
 Striček pa storili
 Svet so tako le,
 Ino govorili
 Zraven so to le:
 „Meni po volji je,
 Grofa će vzameš,
 Zate nar bolji je
 Ta, će verjameš.“
 „S temu živela boš
 Skorej brez dela,
 Kar si želela boš,
 Vse boš imela.“
 Jez pa molčala sim
 Majhino časa,
 Potlej pa djala sim
 Berziga glasa:
 „Z orlam ne pari se
 Ne golobica,
 Z Nemcem nikari se
 Druži Krajnca.“
 Teta pa svetvala
 Je mi Taljana,
 Srečo obetvala
 Zlahniga stana.
 Mati pa djali so:
 „Vzemi Mažara;“
 Kup obetvali so
 Polhin denara.
 Jez pa Taljanskiga
 Nečem sopruža,
 Ter Mažaranskiga
 Tudi ne druga.
 Svetvali vsi so mi
 Kaj bi storila,
 Sveti pa niso mi
 Prave vošila.
 Kaj zdaj storiti čem?
 Kaj je početi?
 Se obrniti čem
 K serčika sveti.
 Serčice kuje pa
 V persih glasno mi,
 Svet izrekuje, pa
 Pravi letó mi:
 „Pevea si tičica
 Gajskiga vzame,
 Kmečka deklčica
 Kmeta objame.“
 Te pa besede so
 Vse mi po volji,
 In to se ve, de so
 Tudi nar bolji.
 Torej jez Mincika
 Krajnska kmetica,
 Hočem le Tinčica
 Biti ženica.
 Tine Gorenec je,
 Jez pa Gorenka,
 Tine Slovenec je,
 Jez pa Slovenka.

M. Valjavec.

Černogorci.

(Dalje.)

Berzno sta koračila zdaj možá po ozki stezi, ktera jih je zdaj na sterme visočine, zdaj v globoke gnjače peljala. Ko poslednič do berda prideta, zagledata pod seboj v dolini na več krajih ognje, okoli kterih so Černogorci ležali, in kolikor se je opaziti moglo, plajše čez glavo, dremali.

„Tu so naši!“ pravi Jurko k tovaršu, in pokaže s perstam na Černogorce. „Vse je tiho, počivajo.“

Pa komaj sta par korakov naprej stopila, ko jima doneče: „Kdo pride?“ na ušesa vdari.

„Dva Slavena v imenu gospodovim!“ odgovorita oba skupej. „Jez sim, Jurko Stretič iz Staneviča in peljem Kotorana k metropolitu z dobro besedo in prijaznim poročilam.“

„Če je tako, v božjim imenu!“ pravi spet neznani glas. „Pojdita k Serdaru Vukatiču v dolino.“

Na to se tanjkoglasni pisk zasliši. Na vgovorjeno znamenje vsi Černogorci kviško poskočijo, in za orožje primejo.

„Zverstite se!“ veli voditelj kardela, že imenovani Serdar Vukatič, z gromečim glasam, in ko bi trenil, stoji 40 mož v versti.

Med tim je Jurko z tovaršem došel, se pred serdaram priklonil in Kotorana pred-nj postavil; tode tudi serdar ni mogel nič družiga od njega zvediti, kakor, kar je Jurkotu Stretiču povedal.

„Odstopite!“ veli serdar vojšakam, se spet h Kotoranu obrne in mu reče: „Vam li ni drago, gospod! dokler se dan napoči, pri nas se izpočiti in z vinam in maslinkami (olivkami) se malo okrepčati? Ti Jurko ostaneš tukaj, in Miško Kostenič bo tvoje mesto prevzel.“

„Moje naročilo mi ne pusti do jutra čakati,“ odgovori Kotoran. „Prevažni list donesem k metropolitu, kteriga mu kmalo izročiti mi je ojstro naloženo.“

„Tako vas nočem dalje vderžavati,“ pravi serdar, „in vi dva Peter Simonovič in Nikolo Dubravič bota našiga častitiga rojaka v Podgorico k metropolitu spremila. Tode kmalo nazaj pridita, in tudi ne pozabita, z jestvilami za našiga prijatla se preskerbeti. Pojdite v imenu Božjim!“

* * *

Komaj je nježna zarja mladi dan objela, in so prvi žarki sonca verhove svobodne Černogore poljubili, so že poglavarji vsih Černogorskih vasi, serdari in vsi imenitni mestnjani na planjavo pri Podgorici, kjer se je Černogorska vojna vtaborila, hiteli, po povelji metropolita zastran občjih reči tam se posvetovat. Mestnjani in vojšaki so se krog svojih serdarov vverstili, in v daljnih gorah se je šumenje toliko jezerov razlegalo.

Na znamenje, ktero je blo z zvonam v Podgorici dano, se vsih oči obernejo proti mestnim vratam, skoz ktere so duhovstvo, mašniki in minih, zlate križe in podobe svetnikov v rokah, parama slovesno stopali. Pred njimi so šli pevci, z slovesnimi himnami Vsigamogočniga poveljevalje. Za duhovstvom je sledila velika truma oborožanih vojšakov orjaške postave in že v mnogoverstnih bojih za premagavce poslavljenih. Za temi je šel poslednič merjenih korakov mož, visoke postave in častitljiviga obličja. Njegovo oblačilo je bla suknja iz črniga baržuna, ktero je dragi pas skupej deržal; čez pleča in persi je imel rožnobojni trak prevezan, kteri je bil na koncu v krasen vozlič zavit. Leve persi je kinčala bližeča zvezdica, in glavo je imel pokrito z okroglim černim klobukam. Ta častitljivi mož je bil metropolit Peter Petrovič, glava Černogorcev. Za njim je prišel trop služabnikov, kteri so, ko je rajda v sredo planjave prišla, altar postavili, na kterim je metropolit koj slovesno daritev sv. maše opravljati jel. Per besedah: „Dolgo življenje ruskimu caru!“ se je cela skupšina, mašniki, ljudstvo in vojna oglasila, in po končani božji službi je ljudstvo vriskalo in se enkrat je glas zadonil: „Dolgo živi Rusie slavni car! dolgo živi naš vladika, Peter Petrovič!“

Zdaj so poglavarji vasi, serdari in mašniki bliži k metropolitu stopili, in v polokrogu okoli njega se vverstili; za njimi pa v spodobni daljavi se je ljudstvo drenjalo.

„Slava in dolgo življenje Rusie velikimu caru!“ pričel je metropolit; „dolgo naj živijo njegovi hrabri vojšaki, naši sovorniki in sorojaki, premagavci sovražnika keršanskiga imena po vodi in na suhim. Slavno je, njemu podloženo, častno in hvalevredno je, z njim zjedinjen biti. To noč sim iz Kotoranskiga od našiga prijatla in rojaka Marka Iveliča, zvestiga služabnika ruskiga cara, list prejel, v kterim mi oznani, de podunavski tabori, enaki hrastam od razdjavniga bliska zadetim, eden za drugim pod oblast Rusov padajo; de so tudi Turške barke od pogumniga ruskiga admirala Senjavina, kakor trop divje kuretne, razstrošene in pokončane bile.“

Per tih besedah metropolita so se Černogorci pokrižali, in oči k nebesam obrnjene

molili za blagor preslavniga cara. Metropolit pa je dalje govoril: „Grof Marko Ivelič mi oznani, de se Skadarski paša z veliko vojsko proti naši svobodni Černigori, temu zadnimu taboru slavenske neodvisnosti v deželi divjakov, vali. Zvijajčno, po ovinkih in gojzdih hoče Turčin v naše gore proti Podgorici priti. — Vam, modri poglavarji in hrabri voditelji! in Vam, častitljivi mašniki! prepustim, ljudstvo poprašati, če se mu bolje zdi, pašeta za pomilostenje prositi, ali pa k boju z divjaki se pripraviti. Zamolčati vunder Vam ne smem, de pašetovih vojšakov je dvakrat več od naših, de nas vse pokončati, naše koče požgati, in naše žene in otroke v strašno smert, ali pa v še strašnejši sužnost vleči zna; de nasproti, če se vdamo, naše življenje ohranimo — našo slavo in neodvisnost zgubemo. Pojdite, in govorite k ljudstvu!“

Poglavarji, serdari so se zdaj razšli. Sretnje so obstopile svoje poglavarje, in ti so jim besede vladika predložili. Kmalo je v daljnim okrogu zadonelo: „Boj! boj! mi slavenskiga imena nočemo vnečast spraviti! Rajši hočemo umreti, kakor se podvreči!“ in dalje v gorah se je tisučerni glas gromeče razlegal. —

(Konec sledi.)

Primeri junaštva slavjanskiga.

Izdaja kaznjena.

Ludvik XI. ogerski kralj, je bil prvi ptujec, ki je sedel na polskim prestolu leta 1374. Madžari so tudi takrat kakor zdaj bili prevzetni, zgrabljivi, neverni, sovražniki vsemu, kar je slavjansko; Ludvik ali po naše Ljudevit je berž po nastopu vlade vničil vse posledne naredbe svojiga slavniga sprednika, Kazimira Velikiga in še druge tako krivične postave da, de celi narod razserdi. Vsak Polak se kmalo spomni, de mu je kralj Madžar, in vsaki ga še hujsi zovražiti jame; za to se Ljudevit iz nevarnosti na Ogersko poda. Tukej je hotel odcepiti od Polskiga dve ali tri ruske dežele in v ta namen razpiše polski zbor v Budim (Ofen) nadjajoči se, de bode tu ložeje Polake k privoljenji primoral. Na kraljevo povabilo pride samo 12 velikašov iz Polskiga; obdani od Madžarov so vsi pristali na voljo Ljudevita; sam Andrej Lubrański, Vladislavski plemeniti vladika, ni porajtal za nobeno nevarnost, svoj podpis stanovitno odreče ter vse domovini oznani. To slišati, vstane cela Polka dežela na noge. V kratkim se drugi zbor, za res narodni zbor snide v Krakovi. Kralj se pokliče na zbor, pride s tistimi 11 Madžaroni in z veliko armado; Granovski, veliki čuvaj krone, da berž na skrivnim poloviti Madžarone, in glave jim odsekati. Kralj ki za to nič vedil ni, stopi v zbornico, ter se vsede na svoj prestol. Tu mu jame Granovski z gorečimi besedami prestevati vse krivice, ki jih je storil, reče mu, de je poderto vse, kar je on s svojimi Madžareni sklenil v Budimu; pak vzdigne praprog, s kterim so stopnice prestola pokrite bile, in odkrije prestrašeninu kralju njihne tu ležeče mertve trupla, rekoč: Tako bode zanaprej kaznovan, kdorkoli bode za tvoj dobiček domovini škodoval.

Nezvesti kralj sprevidi, de se ne more bojevati z velikodušnim polskim narodam, se verne v narveči homatii na Ogersko, kjer je v enim letu po tem zboru vmeril (1382).

(Podunavka.)

Slovenske imena mescov.

Gospod fajmošter Potočnik je predložil sledeče slovenske imena mescov, ktere podpisano slovensko društvo občinstvu v presojo izroči:

Jänner	ledni	ali lednik	(česko leden),
Februar	talni	talnik	(taliti, aufthauen)
März	berstni	berstnik	(česko in slov. berstni)
April	travni	travnik	(ilir. travenj)
Mai	cvetni	cvetnik	(pol. kwiecieńj)
Juni	sečni	sočnik	(ilir. sećanj)
Juli	serpni	serpnik	(ilir. serpanj)
August	mlatni	mlatnik	
September	sadnji	sadnjik	
October	mošni	moštnik	
November	listni	listnik	(polsko listopad)
December	grudni	grudnik	(polsko grudzien).

Ker so te imena večidel že pri družih Slavjanih v navadi, sploh pa se na naravne prikazke opirajo, in ker je potreba edninosti v imenovanji mescov očitna, jih slovensko društvo priporočiti ne mudi, zlasti pak drugo versto z koncem na k; Slovenci pa naj presodijo.

Slovensko društvo v Ljubljani.